

FÖRSVARSRÅGAN

När socialdemokraterna förlorat valet i september 1966, samlade sig den chockade partiledningen för att söka finna en stor fråga inför nästa val, en ny ATP-fråga. Den borde både kunna splittra oppositionen, som ATP-frågan på sin tid gjorde med framgång, och samtidigt synas ge väljarna löften i pengar. Den borde vidare tillfredsställa kommunisten herr Hermansson, som inte herr Erlander, men väl åtminstone någon av dennes möjliga efterträdare, har i tankarna som blivande koalitionspartner i regeringen. Man fann försvarsfrågan.

Här skall inte moraliseras om dem som sätter delar av landets försvarskraft ur spel för längre eller kortare tid för att tillfredsställa sin egen makthunger. Försvarsfrågan är inte i och för sig en fråga över partierna utan en politisk fråga som alla andra, men visserligen en för landet avgörande. Man bestämmer sig i de politiska instanserna för överenskommelse eller strid, för ett starkare försvar eller för ett urvattnat försvar. Herr Erlander gjorde i Köpenhamn i oktober ett uttalande som visade att han tydligen vidhöll sin kända åsikt om nödvändigheten av ett starkt försvar.

Han fann sig vid sin återkomst desavouerad av medlemmar av sin egen regering. För herr Erlander som politiker fanns i denna situation två vägar att gå. Antingen kunde han acceptera beslutet, vilket han gjorde, eller kunde han ha tagit strid på frågan inom sitt eget parti, vilket kanske skulle ha gagnat både honom och landet. På ett lägre plan framstod samma dilemma för försvarsutredningens ordförande, herr Frithiofson. Från att ha varit en mäktig man, omgiven av säkerhetspolitiska tänkare, gjordes han över en natt till politisk springpojke åt personer vilkas åtgöranden han i grunden måste ogilla. Hans ömkliga roll skall sent glömmas.

I det läge, som nu uppkommit och för vilket socialdemokratin bär hela ansvaret, finns vissa aspekter som kräver belysning och vissa åtgärder som bör vidtagas. Det första är att konstatera, att enigheten i försvarsfrågan brutits. Den fördel på kort sikt, som regeringen tror sig vinna genom att tillfredsställa sin egen vänsterflygel och kommunisterna, måste vägas mot den svenska förlusten utrikespolitiskt sett. Hittills har en utpräglad styr-

ka i vårt försvar, bortsett från alla tekniska finesser, varit att utlandet varit övertygat om vår orubbliga försvarsvilja. När denna gemenskap inte längre finns, måste omvärlden säga sig att vårt försvar är svagare än man trott. Tyvärr ligger det någonting i denna realistiska bedömning.

Mot denna framprovocerade oenighet måste nu sättas oppositionens eniga vilja att ställa tillrätta. Utåt kommer en manifestation i den riktningen att visa styrka och alltså vara till landets nytta. Den kan kosta på för alla tre partierna, som från olika utgångspunkter måste komma till gemensamma förslag på lång sikt. Ty för närvarande finns inte mycket att hoppas på, eftersom regeringens plötsliga och ogenomtänkta nedrustning tycks vara ett faktum — herr Fritiofsons nya direktiv till ÖB är ju att betrakta som en ren efterkonstruktion. Men efter 1968 års val måste nya krafter till, och en omprövning av vår urholkade försvarsorganisation blir nödvändig. Nya avvägningar och värderingar inom försvaret är alltid möjliga, men de måste stödjas av en vilja till att göra det bästa och är sålunda inte tänkbara under nuvarande regering.

En åtgärd som däremot bör vidtagas omedelbart är att se till att en ordentlig försvarsupplysning

kommer till stånd. Om regeringen i det sammanhanget vill lägga munnkavle på officerarna får dessa sätta sig till motvärn. Uppenbarligen har de socialdemokratiska underbuden framlagts militärt sett alldeles ogenomtänkta och utan hänsyn till deras effekt på nuvarande organisation — märkligt nog också utan hänsyn till deras effekt på svenska industriarbetare. Vi måste få veta vad alla nedskärningar betyder. Denna information får inte ske i den förenklade formen att man frågar "vilka delar av vårt land som inte skall försvaras". Försvara sig kan man alltid, t. o. m. utan hopp att överleva. Upplýsning- en måste gälla vilka försvarsmedel som regeringen avser att beröva oss.

Däremot får lösningen av vår försvarsfråga inte sökas i den riktning, som "Folket" (s) kanske omedvetet aktualiserar i en ledare den 19/12. Tidningen påpekar, att våra försvarsanslag trots nedskärningarna blir mer än en och en halv gång högre än Norges och Danmarks sammanlagda. Ja, men tidningen vet, att bakom Norge och Danmark står Atlantpaktens samlade styrka, samt därtill en årlig kraftig ekonomisk hjälp. Sverige betalar mer för sitt försvar för att kunna förbli utanför alla militärser. På den principen vill vi för vår del inte rubba.